

Макеєв А.О., здобувач вищої освіти
другого (магістерського) рівня,
Національний авіаційний університет,
м. Київ, Україна

Науковий керівник: Макеєва О.М., к.ю.н., доцент

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПРОДАЖУ ПОВІТРЯНИХ ПЕРЕВЕЗЕНЬ

Повітряні перевезення є одним з найзручніших та найшвидших видів переміщення вантажів та людей між країнами та континентами. При цьому, повітряний транспорт завжди характеризувався і перевагами, і недоліками, що визначають основні параметри доставки пасажирів і вантажів – висока швидкість при високій вартості перевезення. Україна як держава, що приєдналася до Конвенції про міжнародну цивільну авіацію, несе відповідальність за виконання міжнародних зобов'язань, що випливають із цієї Конвенції, та за гарантії і створення умов безпеки для суспільства, захисту інтересів під час провадження діяльності в галузі цивільної авіації та використання повітряного простору України.

Правовому регулюванню авіаційних перевезень присвячено багато міжнародних угод, якими визначено найбільш важливі правила їх здійснення, що стосуються укладення договору перевезення, деяких його умов і, головне, відповідальності перевізника за заподіяння шкоди життю і здоров'ю пасажирів, багажу, вантажу і прострочення в його доставці, що відображають специфіку міжнародних повітряних перевезень.

Основою державного регулювання діяльності повітряних перевезень є Конституція України, Повітряний кодекс України від 19.05.2011 р. [1], інші нормативно-правові акти, державні та галузеві стандарти, керівні документи зі стандартизації тощо.

Як зазначає С. Шелудяков, ряд регламентів присвячений регулюванню конкуренції на ринку авіапослуг ЄС. Встановлений пільговий режим злиттів і картелів авіакомпаній, частина з яких звільняється від обмежень і заборон ст. 81 і 82 Договору про ЄС [2, с 109].

Відповідно до частини 8 статті 98 Повітряного кодексу України суб'єкти, що надають агентські послуги з продажу повітряних перевезень, повинні бути сертифіковані уповноваженим органом з питань цивільної авіації [1].

Відповідно до Авіаційних правил України «Правила сертифікації суб'єктів, що надають агентські послуги з продажу повітряних перевезень» [3], затверджених наказом Державіаслужби від 15 березня 2018 року № 231, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 05 квітня 2018 року за № 407/31859, суб'єкт, що надає агентські послуги з продажу повітряних перевезень (далі – агентство) подає заяву на ім'я Голови Державіаслужби про отримання або продовження строку дії сертифіката на право продажу повітряних (пасажирських, вантажних без права оформлення небезпечних вантажів, вантажних з правом оформлення небезпечних вантажів) перевезень, яка оформлюється на офіційному бланку агентства за підписом його керівника.

У зазначених правилах визначені основні терміни та поняття. Відтак, суб'єкт, що надає агентські послуги з продажу повітряних перевезень (далі - агентство) – визначено як юридична особа, яка здійснює діяльність з продажу повітряних перевезень за дорученням авіаперевізника або генерального агента на підставі договору. Крім того, визначено поняття сертифіката на право продажу повітряних перевезень – це документ на право продажу повітряних перевезень, який видається уповноваженим органом з питань цивільної авіації і засвідчує відповідність агентства сертифікаційним вимогам.

Агентство, що має намір продавати повітряні перевезення, має відповідати таким сертифікаційним вимогам: 1) надати фінансові гарантії авіаперевізникам для відшкодування їм можливих збитків, пов'язаних з діяльністю агентства. Фінансові гарантії оформлюються агентством у вигляді банківської гарантії, страхового свідоцтва (поліса, сертифіката) або довідки від авіаперевізника про

наявність депозитного внеску у розмірі, погодженому з авіаперевізником (в довільній формі). 2) мати у своєму штаті не менше одного спеціаліста (у кожному офісі з продажу), який закінчив курси з підготовки персоналу з продажу повітряних перевезень, що проводить Міжнародна асоціація повітряного транспорту (IATA) або суб'єкт, який здійснює підготовку персоналу з організації та/або продажу повітряних перевезень, сертифікований уповноваженим органом з питань цивільної авіації. Строк розгляду підтвердних документів уповноваженим органом з питань цивільної авіації становить десять робочих днів після надходження документа, що підтверджує сплату державного збору.

У сертифікаті зазначаються: 1) найменування агентства; 2) місцезнаходження агентства; 3) місцезнаходження офісу (офісів) з продажу, де здійснюється продаж повітряних перевезень (зазначається на зворотному боці сертифіката); 4) номер сертифіката; 5) дата введення в дію, видачі або унесення змін/доповнень до сертифіката; 6) строк дії сертифіката; 7) підпис керівника уповноваженого органу з питань цивільної авіації. Сертифікат видається строком на п'ять років.

Отже, суб'єктом, що надає агентські послуги з продажу повітряних перевезень, є юридична особа, яка здійснює діяльність з продажу повітряних перевезень за дорученням авіаперевізника або генерального агента на підставі договору. Такі суб'єкти повинні бути сертифіковані уповноваженим органом з питань цивільної авіації на відповідність вимогам авіаційних правил України. Суб'єкти, що надають агентські послуги з продажу повітряних перевезень, при здійсненні продажу повітряних перевезень повинні використовувати автоматизовані системи бронювання.

Література:

1. Повітряний кодекс України від 19 травня 2011 року № 3393-VI URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3393-17#Text> (дата звернення: 09.11.2022).
2. Шелудяков С. Правове регулювання повітряних перевезень в Україні: сучасний стан та адаптація до світових стандартів. *Правова держава*. 2017. № 27. С. 103-109.

3. Про затвердження Авіаційних правил України «Правила сертифікації суб'єктів, що надають агентські послуги з продажу повітряних перевезень» Наказ державної авіаційної служби України від 15.03.2018 № 231 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0407-18#Text> (дата звернення: 09.11.2022).